

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSA del. do SN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Bogumiły Drozdowskiej

w sprawie **Grzegorza N.**

skazanego za przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

i art. 64 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 1 lutego 2011 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 23 marca 2010 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego

z dnia 4 listopada 2009 r.,

- I. uchyła zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Okręgowego w częściach orzekających obowiązek zapłaty odsetek od zasądzonych na podstawie art. 46 § 1 k.k. kwot na rzecz Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółka Akcyjna z siedzibą w W., Towarzystwa Ubezpieczeń „A.” Spółka Akcyjna z siedzibą w W. i Towarzystwa Ubezpieczeń „E.” Spółka Akcyjna z siedzibą w S.,**
- II. w pozostałej części oddala kasację,**

III. zarządza zwrot Grzegorzowi N. wniesionej przez niego opłaty kasacyjnej w kwocie 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Grzegorz N. został oskarżony przez Prokuratora Okręgowego o to, że :

I. W okresie od grudnia 2004 r. do dnia 21 lutego 2006 r. w G., M., B., E., Z. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowanie, brał udział w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko mieniu oraz przeciwko obrotowi gospodarczemu, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, w ciągu 5 lat po odbyciu części kary 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności w okresie od dnia 10 lipca 1998 r. do dnia 25 kwietnia 2001 r. orzeczonej przez Sąd Rejonowy w G. w sprawie [...] za przestępstwo podobne z art. 280 § 1 k.k. i inne,

- tj. o przestępstwo określone w art. 258 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

II. W dniu 22 lutego 2005 r. w Z., używając przemocy wobec Józefa C. zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Megane” nr rej. [...] o wartości ok. 50.000 zł, czym działał na szkodę Ireny i Józefa C., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

III. W dniu 20 kwietnia 2005 r. w B., używając przemocy wobec Edwarda P. zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Megane” nr rej. [...] wraz ze znajdującymi się w jego wnętrzu dokumentami, tj. dowodem rejestracyjnym pojazdu, prawem jazdy, upoważnieniem do użytkowania pojazdu

oraz przedmiotami o łącznej wartości 43.955 zł, czym działał na szkodę Edwarda P. oraz Funduszu Leasingowego Oddział G., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

IV. W dniu 21 kwietnia 2005 r. w G., używając przemocy wobec Krzysztofa K. zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Laguna” nr rej. [...] o wartości 50.000 zł, czym działał na szkodę Krzysztofa K. oraz Elektrociepłowni W. S.A. w G., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

V. W dniu 4 maja 2005 r. w G., używając przemocy wobec Katarzyny S. zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Clio” nr rej. [...] wraz z dokumentami, tj. dowodem osobistym, prawem jazdy, dowodem rejestracyjnym i kartą bankomatową banku K BANK o łącznej wartości 28.630 zł, czym działał na szkodę Katarzyny i Bożeny S., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zb. z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

VI. W dniu 6 czerwca 2005 r. w G., po uprzednim doprowadzeniu Barbary P. do stanu bezbronności zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Laguna” nr rej. [...] o wartości 80.000 zł, czym działał na szkodę

Barbary P., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

VII. W dniu 30 maja 2005 r. w G. zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Megane” nr rej. [...] wraz z przedmiotami znajdującymi się w jego wnętrzu o łącznej wartości 60.000 złotych, czym działał na szkodę Adama B., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

VIII. W maju 2005 r. w B. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowanie żądał od Edwarda P. korzyści majątkowej – pieniędzy w kwocie 2.500 zł w zamian za zwrot uprzednio skradzionego samochodu marki „Renault Megane” nr rej.[...], przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

IX. W dniu 25 kwietnia 2005 r. w G. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania żądał od Krzysztofa K. korzyści majątkowej – pieniędzy w kwocie 7.000 zł w zamian za zwrot uprzednio skradzionego samochodu marki „Renault Laguna” nr rej.[...] , przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na

celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

X. W okresie od dnia 5 maja do 9 maja 2005 r. w G. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowanie żądał od Katarzyny S. korzyści majątkowej – pieniędzy w kwocie 4.000 zł w zamian za zwrot uprzednio skradzionego samochodu marki „Renault Clio” nr rej.[...], przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XI. W dniu 25 maja 2005 r. w E. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania żądał od Andrzeja G. korzyści majątkowej – pieniędzy w kwocie 7.000 zł w zamian za zwrot uprzednio skradzionego samochodu marki „Renault Laguna” nr rej.[...], przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XII. W okresie od dnia 23 maja do 25 maja 2005 r. w G. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania żądał od Marka O. korzyści majątkowej - pieniędzy w kwocie 5.000 zł w zamian za zwrot uprzednio skradzionego samochodu marki „Renault Megane” nr rej.[...], przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których

uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XIII. W dniach 30–31 maja 2005 r. w G. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania żądał od Adama B. korzyści majątkowej – pieniędzy w kwocie 8.000 zł w zamian za zwrot uprzednio skradzionego samochodu marki „Renault Megane” nr rej.[...], przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XIV. W okresie od dnia 2 lutego 2005 r. do dnia 18 września 2005 r. w E. i w G. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął, pomógł do ukrycia i zbycia samochód „Renault Laguna” nr rej. [...] wraz z przedmiotami znajdującymi się w jego wnętrzu o łącznej wartości 75.000 złotych pochodzących z kradzieży dokonanej w dniu 02 lutego 2005 r. na szkodę Renault Credit Polska Sp. z o.o. w W. i Jarosława K., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XV. W okresie od dnia 2 lutego 2005 r. do dnia 18 września 2005 r. w G. i M. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął i pomógł do ukrycia i do zbycia samochód marki „Toyota Corolla” nr rej. [...] wartości 50.000 zł pochodzący z

przestępstwa rozboju dokonanego w dniu 02 lutego 2005 r. w G. na szkodę Lidii D., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XVI. W okresie od dnia 17 maja 2005 r. do dnia 18 września 2005 r. w G. i M. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął, oraz pomógł do ukrycia i zbycia samochód marki „Renault Laguna” nr rej. [...] o wartości 81.067,21 złotych pochodzących z przestępstwa rozboju dokonanego w dniu 17 maja 2005 r. w E. na szkodę Andrzeja G., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XVII. W okresie od dnia 20 czerwca 2005 r. do dnia 18 września 2005 r. w G. i M. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął i pomógł do ukrycia i do zbycia samochód marki „Renault Laguna” nr rej. [...] wartości 90.000 zł pochodzący z przestępstwa kradzieży dokonanej w dniu 20 czerwca 2005 r. na szkodę Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w G., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XVIII. W okresie od dnia 29 grudnia 2004 r. do dnia 18 września 2005 r. w G., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których

proawdzono odrębne postępowania przyjął i pomógł do ukrycia i do zbycia samochodu marki „Renault Megane” nr rej. [...] wartości 41.000 zł pochodzący z przestępstwa rozboju dokonanego na osobie Andrzeja K. w dniu 29 grudnia 2004 r. w E., przy czym czynu tego dopuścił się on działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XIX. W okresie od dnia 23 maja 2005 r. do dnia 18 września 2005 r. w G. i M. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął i pomógł do ukrycia i do zbycia samochodu marki „Renault Megane” nr rej. [...] wartości 85.000 zł pochodzący z przestępstwa rozboju dokonanego w dniu 23 maja 2005 r. w G. na osobie Marka O., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodów oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XX. W okresie od 12 stycznia 2005 r. do dnia 18 września 2005 r. w G., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął i pomógł do ukrycia i do zbycia samochodu „Renault Laguna” nr rej. [...] wartości 70.000 zł pochodzący z przestępstwa kradzieży po uprzednim włamaniu dokonanej w dniu 12 stycznia 2005 r. w K. na szkodę Mirosława C., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodów oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

XXI. W okresie od 19 lipca 2005 r. do dnia 18 września 2005 r. w G. i M. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął i pomógł do ukrycia i do zbycia samochód marki „Renault Megane” nr rej. [...] wartości 55.000 zł pochodzący z przestępstwa rozboju dokonanego w dniu 19 lipca 2005 r. w G. na osobie Katarzyny R., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodów oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w punkcie I,

tj. o przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 4 listopada 2009 roku uniewinnił Grzegorza N. od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. XII aktu oskarżenia. Jednocześnie uznał go za winnego tego że:

- II. w okresie od grudnia 2004 r. do dnia 21 lutego 2006 r. w G., M., B., E., Z. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowanie brał udział w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko mieniu , przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, w ciągu 5 lat po odbyciu części kary 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności w okresie od dnia 10 lipca 1998 r. do dnia 25 kwietnia 2001 r. orzeczonej przez Sąd Rejonowy w G. w sprawie [...] za przestępstwo podobne z art. 280 § 1 k.k. i inne, czyn ten zakwalifikował z art. 258 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na mocy art. 258 § 1 k.k. skazał go na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- III. Oskarżonego Grzegorza N. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia stanowiącego występki z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz w ramach czynu opisanego w punkcie VI aktu oskarżenia uznał za

winnego tego, że w dniu 6 czerwca 2005 r. w G., po uprzednim użyciu wobec Barbary P. przemocy polegającej na wyciągnięciu z samochodu i przewróceniu na ziemię zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Laguna” nr rej. [...] o wartości 80.000 zł, czym działał na szkodę Barbary P., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa, w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od dnia 10 lipca 1998 r. do dnia 25 kwietnia 2001 r. części kary 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy w G. w sprawie [...] za przestępstwo podobne z art. 280 § 1 k.k. i czyn ten zakwalifikował z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i ustalając, iż czyny te stanowią ciąg przestępstw, przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na mocy art. 280 § 1 k.k. skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności;

- IV. Oskarżonego Grzegorza N. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie III aktu oskarżenia stanowiącego występpek z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to, przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na mocy art. 280 § 1 k.k. skazał go na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- V. Oskarżonego Grzegorza N. w ramach czynu opisanego w punkcie IV aktu oskarżenia uznał za winnego tego, że w dniu 21 kwietnia 2005 r. w G. zabrał w celu przywłaszczenia samochód marki „Renault Laguna” nr rej. [...] wartości 50.000 zł, czym działał na szkodę Krzysztofa K. oraz Elektrociepłowni W. S.A. w G., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od dnia 10 lipca 1998 r. do dnia 25 kwietnia 2001 r. części kary

- 3 lat i 2 miesiące pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy w G. w sprawie [...] za przestępstwo podobne z art. 280 § 1 k.k. i czyn ten zakwalifikował z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie VII aktu oskarżenia i ustalając, iż czyny te stanowią ciąg przestępstw, przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na mocy art. 278 § 1 k.k. skazał go na karę roku i 4 miesiące pozbawienia wolności;
- VI. Oskarżonego Grzegorza N. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie V aktu oskarżenia stanowiącego występki z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zb. z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to, przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na mocy art. 280 § 1 k.k. skazał go na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- VII. Oskarżonego Grzegorza N. uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach od VIII do XI oraz w punkcie XIII aktu oskarżenia i ustalając, że czyny te stanowią ciąg przestępstw z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na mocy art. 286 § 2 k.k. skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności;
- VIII. Oskarżonego Grzegorza N. uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu a punktach od XIV do XXI aktu oskarżenia i ustalając, że czyny te stanowią ciąg przestępstw z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na mocy art. 291 § 1 k.k. skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności;
- IX. Na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 91 § 2 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego Grzegorza N. w punktach od II do VIII wyroku jednostkowe kary pozbawienia wolności i orzekł karę łączną 8 lat pozbawienia wolności;

- X. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 17 stycznia 2008 r. do dnia 4 listopada 2009 r.;
- XI. Na mocy art. 45 § 1 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa osiągniętej przez oskarżonego Grzegorza N. korzyści majątkowej w kwocie 91.000 złotych;
- XII. Na podstawie art. 238 § 3 k.p.k. zarządził zniszczenie dowodów rzeczowych zapisanych pod pozycjami 1–12 wykazu dowodów rzeczowych nr 1/46/2007 (karta 3447–49 akt sprawy), zarejestrowanych pod pozycją 66/08 księgi przechowywanych przedmiotów Magazynu Dowodów Rzeczowych Sądu Okręgowego.;
- XIII. Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia przez oskarżonego Grzegorza N. wyrządzonej Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Spółka Akcyjna z siedzibą w W. szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 470.101, 64 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 listopada 2008 r. do dnia zapłaty;
- XIV. Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia przez oskarżonego Grzegorza N. wyrządzonej Towarzystwu Ubezpieczeń „A.” Spółka Akcyjna z siedzibą w W. szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 42.800 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lipca 2008 r. do dnia zapłaty;
- XV. Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia przez oskarżonego Grzegorza N. wyrządzonej Towarzystwu Ubezpieczeń „E.” Spółka Akcyjna z siedzibą w S. szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 61.700 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty;
- XVI. Na podstawie art. 17 Ustawy o opłatach w sprawach karnych oraz art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego Grzegorza N. od uiszczenia opłaty oraz ponoszenia kosztów procesu, przejmując je na rachunek Skarbu

Państwa, a zasądził od oskarżonego na rzecz adw. I. P. z Kancelarii Adwokackiej w G. kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustanowionego przez PZU SA z siedzibą w W.

Od powyższego wyroku apelację wywiedli obrońcy oskarżonego oraz prokurator.

Obrońca oskarżonego adw. Paweł P. na zasadzie art. 425 § 1 i art. 444 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej pkt. II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV i XVI.

Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt. 2 k.p.k. zarzucił temu orzeczeniu:

- obrazę przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 424 § 1 pkt. 2 k.p.k. poprzez sporządzenie uzasadnienia w sposób wadliwy tj. iż nie doszło do należytego rozważenia i oceny wszystkich dowodów przemawiających za przyjętymi przez Sąd ustaleniami faktycznymi lub przeciwko nim, nie wyjaśniono wszelkich istotnych wątpliwości w sprawie i sprzeczności z materiałem dowodowym;

- błąd w ustaleniach faktycznych, będący wynikiem mającej wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania – art. 4, 5 § 2 i 7 k.p.k., który to błąd wyraża się w przyjęciu tezy, że zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie sprawstwa i winy oskarżonego Grzegorza N. w zakresie czynów opisanych w pkt. II, III, IV, V, VI, VII, VIII wyroku, pomimo istnienia poważnych wątpliwości wynikających z materiału dowodowego.

Powołując się na powyższe na zasadzie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 437 § 2 k.p.k. wniósł on o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pkt. II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV i XVI i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego adw. Ryszard B. zaskarżył powyższy wyrok w całości na korzyść oskarżonego i na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k. zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania tj. art. 7 k.p.k. polegająca na dokonaniu oceny zeznań Piotra S. w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego wnioskowania;

- obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 258 § 1 k.p.k., polegającą na uznaniu, że oskarżony wypełnił znamiona strony przedmiotowej opisane w tym przepisie;

- obrazę przepisu prawa materialnego tj. art. 64 § 1 k.k., polegająca na zastosowaniu tego przepisu w odniesieniu do czynu z art. 258 § 1 k. k., podczas gdy oskarżony w okresie pięciu lat przed popełnieniem czynu nie odbywał kary za przestępstwo podobne;

- obrazę przepisu prawa materialnego tj. art. 280 § 1 k.k., polegającą na uznaniu, że zachowanie oskarżonego w odniesieniu do czynów przypisanych mu w pkt. III, IV i VI zaskarżonego orzeczenia wypełnia znamię użycia przemocy lub doprowadzenia do stanu bezbronności,

- obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 286 § 2 k.k. polegającą na uznaniu, że oskarżony wypełnił znamiona strony przedmiotowej opisanego w nim czynu, podczas gdy nie pozwała na to zebrany materiał dowodowy; zaś z ostrożności procesowej zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności w relacji do formy stadialnej czynu oraz właściwości i warunków osobistych oskarżonego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od przypisanych mu w pkt. II, III, IV, V, VI i VII czynów; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, a z ostrożności procesowej o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zmianę kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonemu w pkt. III, IV, V, VI na art. 291 § 1 k.k. lub art. 278 k.k. oraz wymierzenie oskarżonemu względniejszej kary.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego Grzegorza N. w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od popełnienia przestępstwa

opisanego w pkt. XII aktu oskarżenia zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na dokonaniu przez Sąd I instancji nieprawidłowej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności zeznań pokrzywdzonego Marka O. poprzez niezasadne uznanie, że do popełnienia czynu zabronionego polegającego na żądaniu od niego korzyści majątkowej w kwocie 5000 złotych w zamian za zwrot uprzednio skradzionego samochodu marki Renault Megane nr rej. [...] nie doszło, co skutkowało uniewinnieniem tego oskarżonego, podczas gdy prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza zeznań wyżej wymienionego świadka pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że przestępstwo to zaistniało, a Grzegorz N. w nim uczestniczył.

W związku z tym Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca oskarżonego podniósł nadto, że Sąd Okręgowy niezasadnie nałożył na Grzegorza N. w oparciu o przepis art. 46 § 1 k.k. w pkt. XIII, XIV i XV zaskarżonego orzeczenia obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem oraz w pkt. XI obowiązek zwrotu korzyści uzyskanej z przestępstwa na podstawie art. 45 § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 23 marca 2010 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił orzeczenie o karze łącznej zawarte w pkt. IX, uchylił pkt. I i VII wyroku i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu., uchylił pkt. III, IV, VI i VIII wyroku, zaś w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Jednocześnie:

III. - w ramach czynu zarzuconego oskarżonemu Grzegorzowi N. w pkt. II aktu oskarżenia uznał oskarżonego winnym tego, że w okresie od 22 lutego 2005 r. do 18 września 2005 r. w Z. i M., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął, pomógł do ukrycia i zbycia samochód „Renault Megane” nr rej. [...] o

- wartości 50.000,-zł. pochodzący z przestępstwa rozboju dokonanego w dniu 22 lutego 2005 r. w Z. na szkodę Ireny i Józefa C., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w pkt. I aktu oskarżenia, tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
- w ramach czynu zarzucanego oskarżonemu Grzegorzowi N. w pkt. III aktu oskarżenia uznał oskarżonego winnym tego, że w okresie od 20 kwietnia 2005 r. do 18 września 2005 r. w B. i G., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął, pomógł do ukrycia i zbycia samochód „Renault Megane” nr rej. [...] wraz ze znajdującymi się w jego wnętrzu dokumentami o łącznej wartości 43.955,-zł. pochodzącymi z przestępstwa dokonanego w dniu 20 kwietnia 2005 r. w B. na szkodę Edwarda P. i Funduszu Leasingowego Oddział G., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w pkt. I aktu oskarżenia, tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
 - w ramach czynu zarzucanego oskarżonemu Grzegorzowi N. w pkt. IV aktu oskarżenia uznał oskarżonego winnym tego, że w okresie od 21 kwietnia 2005 r. do 18 września 2005 r. w G. i M., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął, pomógł do ukrycia i zbycia samochód „Renault Laguna” nr rej. [...] o wartości 50.000,-zł. pochodzący z przestępstwa kradzieży dokonanej w dniu 21 kwietnia 2005r. w G. na szkodę Krzysztofa K. oraz Elektrociepłowni W. S.A. w G., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do

- przestępstwa opisanych w pkt. I aktu oskarżenia, tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
- w ramach czynu zarzuconego oskarżonemu Grzegorzowi N. w pkt. V aktu oskarżenia uznał oskarżonego winnym tego, że w okresie od 4 maja 2005 r. do 18 września 2005 r. w G. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął, pomógł do ukrycia i zbycia samochód „Renault Clio” nr rej. [...] wraz ze znajdującymi się w jego wnętrzu dokumentami o łącznej wartości 28.630,-zł., pochodzącymi z przestępstwa rozboju dokonanego w dniu 4 maja 2005 r. w G. na szkodę Katarzyny i Bożeny S., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w pkt. I aktu oskarżenia, tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
 - w ramach czynu zarzuconego oskarżonemu Grzegorzowi N. w pkt. VI aktu oskarżenia uznał oskarżonego winnym tego, że w okresie od 6 czerwca 2005 r. do 18 września 2005 r. w G. i M. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne postępowania przyjął pomógł do ukrycia i zbycia samochód „Renault Laguna” nr rej. [...] o wartości 80.000,-zł. pochodzący z przestępstwa rozboju dokonanego w dniu 6 czerwca 2005r. w G. na szkodę Barbary P., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w pkt. I aktu oskarżenia, tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
 - w ramach czynu zarzuconego oskarżonemu Grzegorzowi N. w pkt. VII aktu oskarżenia uznał oskarżonego winnym tego, że w okresie od 30 maja 2005 r. do 18 września 2005 r. w G. i M. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których prowadzono odrębne

- postępowania przyjął, pomógł do ukrycia i zbycia samochód „Renault Megane” nr rej. [...] wraz z przedmiotami znajdującymi się w jego wnętrzu o łącznej wartości 60.000,-zł. pochodzącymi z kradzieży dokonanej w dniu 30 maja 2005 r. w G. na szkodę Adama B., przy czym czynu tego dopuścił się działając w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, z których uczynił sobie stałe źródło dochodu oraz w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w pkt. I aktu oskarżenia, tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
- uznał oskarżonego Grzegorza N. za winnego popełnienia czynów zarzuconych mu w pkt. od XIV do XXI aktu oskarżenia i ustalając, że opisane wyżej czyny stanowią ciąg przestępstw z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na mocy art. 291 § 1 k.k. skazał go na karę 4 lat pozbawienia wolności,
- IV. na mocy art. 86 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego Grzegorza N. kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 5 lat pozbawienia wolności,
- V. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego PZU S A. z siedzibą w W. kwotę 732,-zł. brutto tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego oskarżycielowi posiłkowemu w postępowaniu odwoławczym,
- VI. zwolnił oskarżonego od opłaty za II instancję, a pozostałymi kosztami sądowymi w postępowaniu odwoławczym obciążył Skarb Państwa.
- Od powyższego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego Grzegorza N., który na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:
- rażące naruszenie prawa materialnego – art. 49 § 1 i § 3 k.p.k. poprzez uznanie, że osoby których dobro prawne w postaci mienia zostało bezpośrednio naruszone przez sprawcę dokonanych na ich szkodę czynów kwalifikowanych z art. 278 k.k. lub art. 280 k.k., są również pokrzywdzonymi w stosunku do przestępstw przepisanych Grzegorzowi N., kwalifikowanych z art. 291 § 1 k.k., a w konsekwencji uznanie na podstawie art. 49 § 3 k.p.k. za pokrzywdzonych

przypisanymi skazanemu przestępstwami również zakłady ubezpieczeń w zakresie w jakim pokryły szkody wyrządzone bezpośrednim pokrzywdzonym przestępczym zaborem samochodów,

- rażące naruszenie prawa materialnego – art. 46 § 1 k.k. poprzez:

- błędną wykładnię przesłanek orzeczenia obowiązku naprawienia szkody skutkującą utrzymaniem w mocy wyroku Sądu Okręgowego w pkt. XIII – XV, którym nałożono wobec Grzegorza N. na rzecz wskazanych w wyroku zakładów ubezpieczeń obowiązek naprawienia szkód jakie pokryli ubezpieczonym, wynikającym z popełnienia przez nieustaloną osobę przestępstw kwalifikowanych z art. 278 k.k. lub 280 k.k. mimo, że oskarżony skazany za przestępstwa kwalifikowane z art. 291 § 1 k.k. i art. 258 k.k. szkód tych nie wyrządził,

- utrzymanie w mocy wyroku Sądu Okręgowego w G. w pkt. XIII- XV w zakresie w jakim nałożono wobec Grzegorza N., na rzecz wskazanych w wyroku zakładów ubezpieczeń obowiązek naprawienia szkody z ustawowymi odsetkami, podczas gdy obowiązek ten winien być ograniczony do rozmiaru rzeczywistej szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstwa.

Z uwagi na podniesione uchybienia skarżący na podstawie art. 537 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się jedynie częściowo zasadna. Zarzuty podniesione w pkt. 1 i 2a skargi oparte są na tej samej argumentacji prowadzącej się do twierdzenia, że Sąd odwoławczy akceptując orzeczenie Sądu I instancji w pkt. od XIII – XV w zakresie środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwami paserstwa na rzecz zakładów ubezpieczeń w zakresie w jakim pokryły szkodę dopuścił się obrazy art. 49 § 1 i 3 k.p.k. oraz art. 46 § 1 k.k., albowiem osoby, których mienie w postaci pojazdów mechanicznych, stanowi przedmiot przestępstw z art. 291 § 1 k.k. przypisanych oskarżonemu Grzegorzowi N. nie są pokrzywdzonymi w

rozumieniu tych przepisów z uwagi na brak wskazanego w art. 49 § 1 k.p.k. elementu bezpośrednio zagrożonego lub naruszonego przestępstwem paserstwa dobra prawnego. W konsekwencji autor kasacji wywodził, że przy przestępstwach przeciwko mieniu brak ogniów pośrednich między czynem i naruszonym dobrem prawnym występuje jedynie w odniesieniu do przestępstw związanych z bezpośrednim zaborem mienia w postaci np. kradzieży, włamań lub rozbojów a nie paserstwa, które dotyczy wtórnego obrotu mieniem pochodzącym z przestępstwa pierwotnie naruszającego dobro prawne pokrzywdzonego. Oznacza to zdaniem skarżącego, że zgodnie z dyspozycją art. 49 § 3 k.p.k. i art. 46 § 1 k.k. zakłady ubezpieczeń nie mogą być uznawane za pokrzywdzonego i beneficjenta obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem paserstwa nawet jeżeli szkodę tą pokryły i w terminie wskazanym w art. 49 a k.p.k. złożyły stosowny wniosek do sądu.

Z takim poglądem nie sposób się zgodzić ponieważ został on oparty na wadliwej interpretacji art. 49 § 1 k.p.k. Przepis ten zawierający definicję pokrzywdzonego jest interpretowany w sposób jednolity w orzecznictwie Sądu Najwyższego (uchwały SN: z dnia 26 listopada 1976 r., VI KZP 11/75, OSNKW 1977, z.1, poz. 1; z dnia 15 września 1999 r., I KZP 26/99, OSNKW 1999, z. 11–12, poz. 69; z dnia 21 października 2003 r., I KZP 29/03, OSNKW 2003, z. 11–12, poz. 94; postanowienia SN: z dnia 17 listopada 2005 r., II KK 108/05, OSNwSK 2005, z. 1, poz. 2094; z dnia 26 marca 2009 r., I KZP 2/09, OSNKW 2009, z. 5, poz. 39; z dnia 25 marca 2010 r., IV KK 316/09, LEX 575281) jak i w doktrynie (zob.: S. Waltoś: Proces karny. Zarys systemu, Warszawa 2002, s. 181; Z. Ćwiakalski, G. Artymiak red.: Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji ich zmian, Warszawa 2009, s. 138–146). W świetle tych poglądów do kręgu pokrzywdzonych można zaliczyć tylko ten podmiot, którego dobro prawne zostało działaniem przestępnym naruszone wprost, a nie za pośrednictwem godzenia w inne dobro. Zatem pokrzywdzonym jest tylko ten kogo przestępstwo dotyka bezpośrednio, naruszając lub zagrażając w taki sposób jego dobru

prawnemu, chronionemu przez naruszony przepis. Przy czym dla uzyskania statusu pokrzywdzonego nie ma znaczenia, czy określone dobro prawne jest głównym przedmiotem ochrony czy ubocznym oraz czy zostało naruszone lub zagrożone przez czyn stanowiący element przestępstwa ciągłego lub czynu współukaranego jak też, czy fakt pokrzywdzenia konkretnej osoby został uwzględniony w opisie czynu zarzuconego. Natomiast ważne jest, by pokrzywdzenie mieściło się w znamionach czynu będącego przedmiotem postępowania oraz czynów współukaranych. Zatem formalnie pokrzywdzonym jest ten podmiot, którego jakiegokolwiek dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo, zaś materialnie uprawnienia do występowania w charakterze pokrzywdzonego wyznaczają znamiona przestępstwa, w wyniku którego doszło do naruszenia lub zagrożenia dobra prawnego. W takim ujęciu krąg pokrzywdzonych jest ograniczony zespołem znamion czynu będącego przedmiotem postępowania oraz czynów współukaranych.

W konsekwencji przy ustalaniu faktu pokrzywdzenia konkretnego podmiotu – osoby fizycznej, osoby prawnej, instytucji państwowej samorządowej lub społecznej, choćby nie miała osobowości prawnej, należy odwołać się do prawa karnego materialnego, bowiem istotny jest przedmiot ochrony przestępstwa, którego dopuścił się sprawca. Dlatego w analizowanej sprawie element ten należało badać w kontekście dyspozycji art. 291 § 1 k.k.

Trzeba pamiętać, że paserstwo ustawodawca umieścił w rozdz. XXXV Kodeksu karnego, dotyczącym przestępstw przeciwko mieniu, jednak jest ono przestępstwem o złożonym przedmiocie ochrony (zamachu), gdyż rzecz, którą paser: nabywa, pomaga zbyć, przyjmuje lub ukrywa - może pochodzić nie tylko z przestępstw przeciwko mieniu, lecz także z każdego innego czynu zabronionego np. z łapownictwa czy przemytu. W Kodeksie karnym z 1932 paserstwo ulokowano w rozdziale przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu. Nie ulega jednak wątpliwości, że aktualnie jednym z przedmiotów ochrony paserstwa jest mienie, albowiem czynności wykonawcze paserstwa

dotyczą konkretnych rzeczy uzyskanych za pomocą czynu zabronionego. Działanie pasera niejednokrotnie uniemożliwia odzyskanie rzeczy np. pojazdu wskutek jego ukrycia, przekazania innym osobom, sprzedaży, czy też w wyniku sytuacji, gdy po kradzieży jest on demontowany i sprzedawany na części. Właśnie taka sytuacja miała miejsce w sprawie niniejszej, albowiem oskarżony działając w zorganizowanej grupie przestępczej przyprawdzał w określone miejsce kradzione pojazdy, które następnie były rozkładane na części celem ich sprzedaży (str. 25 uzasadnienia Sądu II instancji). Dlatego nie można twierdzić, że paser nie wyrządza żadnej szkody w mieniu właściciela rzeczy stanowiącej przedmiot paserstwa. Oznacza to, że pomiędzy czynem zawierającym znamiona przestępstwa paserstwa, a naruszeniem lub zagrożeniem dobra będącego przedmiotem tego przestępstwa w postaci rzeczy, nie ma ogniw pośrednich, podobnie jak w przypadku przestępstwa kradzieży. Zatem odpowiedzialność odszkodowawcza sprawcy kradzieży, rozboju, czy kradzieży z włamaniem oparta o art. 46 § 1 k.k. nie eliminuje odpowiedzialności odszkodowawczej pasera, który podejmuje działania w odniesieniu do mienia, będącego uprzednio przedmiotem tych przestępstw. Należy podkreślić, że aktualnie orzeczenie środka karnego na podstawie art. 46 § 1 k.k. nie jest ograniczone rodzajem popełnionego przestępstwa, zaś dawny art. 46 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie wyrokowania przez Sąd I i II instancji zawierał katalog przestępstw, wobec których sąd orzekał środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody. W katalogu tym bez żadnych ograniczeń w zakresie strony podmiotowej umieszczone były wszystkie przestępstwa przeciwko mieniu, do których niewątpliwie należy paserstwo.

W konsekwencji skoro ustalono, że oskarżony przyjmował, pomagał do ukrycia i zbycia pojazdy pochodzące z kradzieży, które stanowiły własność konkretnych osób to oczywistym jest, iż przestępstwo to dotyczyło właściciela bezpośrednio ponieważ oskarżony dysponował skradzionymi pojazdami jak właściciel, ingerując tym samym w sferę dobra pokrzywdzonego jakim jest własności pojazdu, na podobnym poziomie jak sprawca kradzieży. Dlatego też

nie może być wątpliwości, że zakłady ubezpieczeń społecznych, które ustawodawca nakazuje uważać za pokrzywdzonego (art. 49 § 3 k.p.k.) w zakresie jakim pokryły szkodę właścicieli skradzionych pojazdów objętych paserstwem, korzystały w tej sprawie z uprawnień pokrzywdzonego, a zatem mogły składać wnioski wskazane w art. 49 a k.p.k. oraz być adresatem obowiązków nakładanych na oskarżonego w trybie art. 46 k.k. w ramach środka karnego. Podobny pogląd w zakresie uprawnień pokrzywdzonego, co do możliwości orzekania przedmiotowego środka karnego przy przestępstwach paserstwa prezentowany jest przez doktrynę (zob.: Kodeks karny, część szczególna, T. II pod redakcją Andrzeja Wąska, Warszawa 2004, s. 959; Komentarz do Kodeksu Karnego, część szczególna T. III, pod redakcją prof. A. Zolla, Warszawa 2008, s. 426).

Z tych względów Sąd Najwyższy nie dostrzega merytorycznych błędów w argumentacji Sądu odwoławczego przywołanej dla wykazania trafności rozstrzygnięcia Sądu I instancji w zakresie możliwości nałożenia na skazanego Grzegorza N. obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. (str. 27 uzasadnienia). Oczywiście stanowisko to uległo częściowej dezaktualizacji wobec zmiany brzmienia art. 46 k.k. wprowadzonej z dniem 8 czerwca 2010 r. przez art. 1 pkt 10 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 09.206.1589), która nie spowodowała jednak zmiany pojęcia szkody ani charakteru środka karnego określonego w art. 46 k.k., rozszerzając jedynie możliwość jego orzekania.

Dlatego też w tym zakresie kasacja obrońcy skazanego okazała się niezasadna i podlegała oddaleniu.

Natomiast zgodzić się należy ze skarżącym, że obowiązek naprawienia szkody określony w art. 46 § 1 k.k., ogranicza się tylko do równowartości rzeczywistej szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstwa i nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu jej wysokości tych składników i

elementów szkody, które wynikły z następstw czynu, np. odsetek” (por. wyrok SN z dnia 4 lutego 2002 r., II KKN 385/01, LEX nr 53028). Jednocześnie w wyroku z dnia 23 lipca 2009 r., V KK 124/09, LEX nr 519632, Sąd Najwyższy stwierdził, że „...z samej istoty środka karnego przewidzianego w art. 39 pkt 5 k.k. i art. 46 § 1 k.k. wynika jego prawnokarny, represyjny charakter, dopiero w drugim rzędzie realizujący też funkcję kompensacyjną...”.

Powyższe orzeczenia prezentujące utrwalony w praktyce pogląd, że środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody nałożonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. jest ograniczony jedynie do rozmiaru rzeczywistej szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstwa i nie obejmuje odsetek stanowiących element szkody wynikły z następstw czynu sprawcy, w pełni zasługuje na akceptację. Dlatego nie można podzielić zaaprobowanej przez Sąd odwoławczy argumentacji Sądu I instancji (str. 62 – 63 uzasadnienia) dopuszczającej możliwość zasądzenia na rzecz zakładów ubezpieczeń odsetek od wypłaconych odszkodowań w przypadku, gdy szkoda ma charakter pieniężny, albowiem stanowisko to jest sprzeczne ze wskazaną w powołanych wyżej judykatach SN funkcją środka karnego określonego w art. 46 § 1 k.k.

Dlatego też stwierdzając zasadność analizowanego zarzutu kasacji, Sąd Najwyższy na podstawie art. 537 § 1 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu I instancji w części orzekającej obowiązek zapłaty przez Grzegorza N. na rzecz zakładów ubezpieczeń odsetek od pokrytej przez nich i zasądzonej na podstawie art. 46 § 1 k.k. kwoty stanowiącej równowartość szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstw przypisanych skazanemu.

Jednocześnie brak podstaw do ponownego rozważenia zasadności orzekania „o odsetkach” powodował, że nie zachodziła konieczność wydania orzeczenia następczego, ani przekazania sprawy w tej części do ponownego rozpoznania. W tym miejscu warto dodać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie wskazuje się, iż art. 537 k.p.k. nie zawiera pełnego katalogu możliwych rozstrzygnięć sądu kasacyjnego (por. wyrok SN z dnia 20 kwietnia 1999 r., III KKN 323/97, OSNKW 1999, z. 9–10, poz. 61, postanowienie SN z

dnia 8 listopada 2005 r., IV KK 267/05, LEX nr 164288) i że możliwe jest także ograniczenie się do uchylenia wadliwego rozstrzygnięcia bez wydawania orzeczenia następczego (por. wyrok SN z dnia 19 września 2001 r., III KKN 168/01, OSNKW 2000, z. 11–12, poz. 97).

Natomiast na podstawie art. 527 § 4 k.p.k. Sąd Najwyższy zarządził zwrot na rzecz skazanego opłaty od kasacji wobec częściowego uwzględnienia zarzutów kasacyjnych.